Els 70 anys de Càritas Barcelona

L'organisme del bisbat de Barcelona per ajudar els necessitats ha passat èpoques de tot i ha hagut de fer front a moltes crisis, però cap com l'actual l'ha obligat a multiplicar tant els recursos.

■ **1944** El bisbe de la diòcesi de Barcelona, Gregorio Modrego, constitueix el Secretariado General Diocesano de la Beneficiencia per atendre les greus necessitats de milers de persones a la postguerra. Un any abans s'engegava una iniciativa pionera d'assessoria jurídica gratuïta per a persones sense recursos.

Les famílies amb fills, la baula més feble

Les xifres macroeconòmiques ignoren el creixement de la probresa

ALBERT SOLÉ
BARCELONA

"No sé si la crisi econòmica està acabant, però les seves conseqüències negatives sobre les famílies continuen, i fins i tot s'han agreujat", va dir ahir el cardenal Lluís Martínez Sistach. Les xifres macroeconòmiques actuals sembla que miren cap a un costat, i la realitat cap a un altre. Tots els índexs de pobresa estan disparats, com els que ahir va presentar Càritas Diocesana de Barcelona en el seu balanç del 2014, que permet fer un retrat acurat de com la pobresa a Barcelona, i per extensió a tot l'Estat, està molt lluny de solucionar-se, malgrat les grans proclames polítiques. La baula més feble de la situació actual són indubtablement les famílies amb fills petits. Sistach, que també és el president de Càritas Barcelona, destacava que cada cop atenen més famílies amb infants, que ja representen el 52% de les llars ateses. De fet, una de cada tres persones ateses per Càritas a hores d'ara és menor d'edat, i el suport psicològic cap als infants s'ha triplicat els últims anys. El director de Càritas, Salvador Busquets, alerta que si no s'intervé amb urgència aquesta pobresa infantil es cronificarà i passarà a la següent generació.

La pobresa infantil és la conseqüència final i més trista d'una cadena que comença amb la pèrdua del lloc de treball dels pares. Sense ingressos a casa, un cop esgotades també les prestacions i les ajudes públiques, arriba la pèrdua de l'habitatge. El penúltim esglaó abans de caure del tot. El trencament de la parella per culpa de la tensió que es genera també és més que habitual. Per això, el perfil de mares soles amb fills és el que més creix últimament. Un altre aspecte que s'ha disparat amb la crisi és l'anomenada *pobresa energètica*. La resposta del Parlament català va arribar ahir, quan va tornar a prohibir els talls dels subministraments per impagaments a les persones més desafavorides.

La feina de Càritas

Un dels punts de referència per a les persones que s'han quedat sense recursos per tirar endavant per elles mateixes arreu de Catalunya i l'Estat és Càritas. La de la diòcesi de Barcelona és de les que atén més persones, i aquest 2014 celebra el 70è aniversari. Va començar donant assistència jurídica als més afectats de la postguerra –l'únic servei que encara es manté després de 70 anys–, i actualment s'ofereix una ajuda integral a les famílies empobrides mitjançant el programa Paidós, en què es busca feina, casa, es dóna menjar –o diners per comprar menjar– i es paga l'aigua la llum i el gas, si cal. Al segle XXI, quan la paraula *caritat* hauria hagut de desaparèixer del diccionari, resulta que s'ha convertit en més imprescindible que mai.

Més pobresa, més severa i lluny encara de reduir-se

Càritas ha augmentat un 77% les ajudes directes a famílies en risc durant l'últim any, fins als 2,25 milions

MARIO MARTÍN MATAS
BARCELONA

El president del govern espanyol, Mariano Rajoy, va proclamar fa una setmana que, en molts aspectes, la crisi era ja una "història del passat". Les dades, però, són tossudes, i quatre dies després es va veure obligat a matisar que, en realitat, "la crisi és història del passat però no ho són les seves seqüeles".

Només cal fer una ullada a les dades que recull l'informe d'enguany de Càritas Barcelona per fer-se a la idea que la pobresa no ha deixat de créixer i, previsiblement, trigarà molt a reduir-se. De fet, caldria preguntar-se en quina mesura la millora d'algunes dades macroeconòmiques afectarà el dia a dia de les famílies que s'han quedat a la cuneta durant aquests cinc anys d'estretors. L'informe de Càritas evidencia que el nombre d'usuaris atesos per l'entitat ha augmentat un 33%, en passar de 17.900 usuaris a 24.000, però el nombre de serveis prestats ha crescut encara més, prop d'un 55%, dels 26.900 als 42.000. Encara més: fins al 61% de les llars ateses ja havien rebut ajudes en anys anteriors.

Pobresa autòctona

Cinc anys de dades permeten fer una radiografia de l'evolució del fenomen, i una altra de les informacions que cal tenir en compte és que cada cop està afectant més col·lectius que semblaven vacunats. Abans que comencés la crisi, per exemple, només un de cada quatre usuaris de Càritas havia nascut a l'Estat. Actualment ja en són la meitat.

A més a més, la pobresa energètica es confirma com un dels efectes més visibles. El 2009 Càritas va entregar uns 6.500 euros en metàl·lic a famílies que no podien pagar els

Dificultats
Des del 2009 el nombre d'usuaris de Càritas ha augmentat un 33%

Nacionalitat
Abans de la crisi un 25% dels atesos era nascut a l'Estat, i ara s'ha doblat

1951 Arriba l'anomenada *ajuda americana* durant l'última etapa de la postguerra espanyola. La National Catholic Welfare Conference de Nova York fa arribar un important carregament de llet en pols, ous liofilitzats, formatge, mantega i oli de llavors. Prové de fons privats però el govern americà hi contribueix pagant part del transport. L'ajuda, que es mantindrà durant 15 anys, és vehiculada per Càritas o els encara anomenats secretariats interparroquials. Els aliments arriben a milers de persones a tot l'Estat. L'ajuda arribava amb unes caixes de fusta que van ser reutilitzades per fer cadires i portes.

1956 El Secretariat de la Diòcesi de Barcelona adopta el nom de Càritas i el logotip de l'escut i les flames. L'any 1945, en acabar la Segona Guerra Mundial, el papa Pius XII havia proposat aquest nom –una paraula llatina que vol dir *amor*– per agrupar tota l'acció de l'Església catòlica envers les persones pobres.

ALIMENTACIÓ GARANTIDA
Que els infants puguin tenir com a mínim un àpat complet al dia és una prioritat. XAVIER BERTRAL

La tasca de Càritas Barcelona

Persones ateses

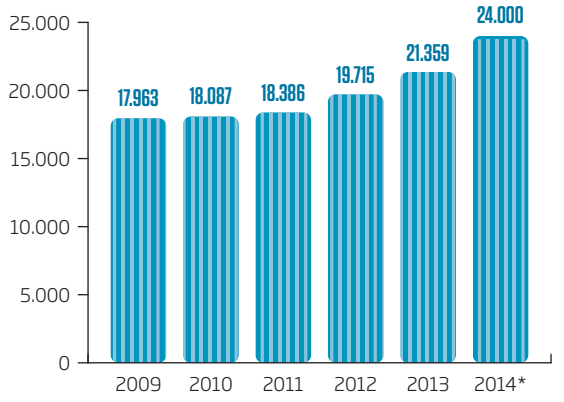

Percentatge sobre el total de persones ateses

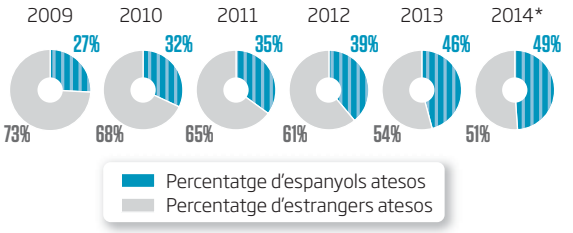

Serveis prestats

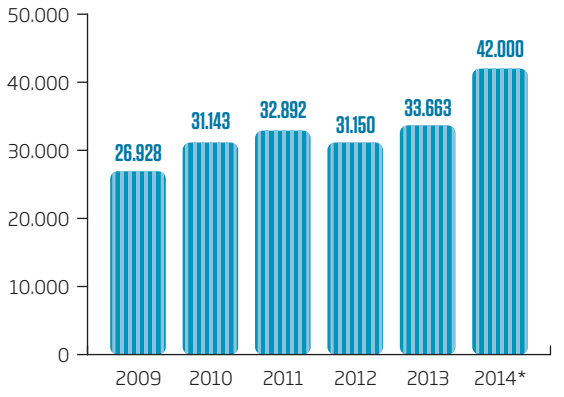

La part dels diners lliurats en metàl·lic a les famílies

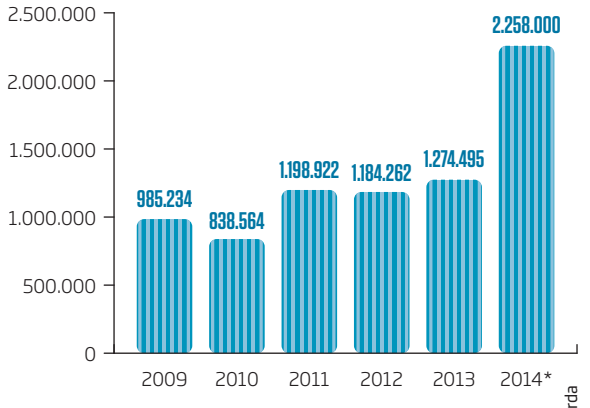

D'aquests, els diners lliurats en metàl·lic a les famílies per a subministraments

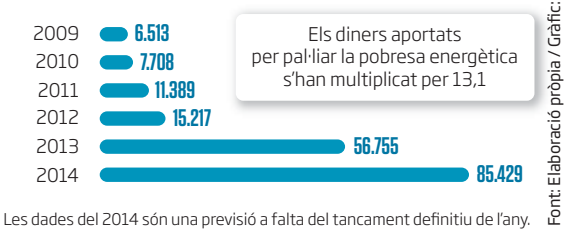

(*) Les dades del 2014 són una previsió a falta del tancament definitiu de l'any.

Font: Elaboració pròpia / Gràfic: X. Laborda

Catalunya desafia el TC i regula els talls d'energia

Torna a prohibir que una família que no pot pagar es quedi sense subministraments

AURI GARCIA MORERA
BARCELONA

El Parlament de Catalunya va aprovar ahir noves mesures per combatre la pobresa energètica que van en la línia del decret aprovat per la Generalitat ara fa un any. La cambra desafia, d'aquesta manera, la suspensió del decret per part del Tribunal Constitucional (TC), aquest mes d'octubre, arran d'un recurs del govern espanyol. Dins d'una modificació del codi de consum inicialment plantejada per protegir els consumidors en matèria hipotecària, el Parlament va tornar a introduir en aquesta llei la prohibició de tallar els subministraments a les famílies que no poden pagar els rebuts. El decret de fa un any ho feia només per a l'hivern, però en aquesta ocasió es fa sense restricció temporal.

La regulació aprovada en aquesta ocasió també és menys restrictiva pel que fa als criteris que defineixen que una família està en situació de vulnerabilitat econòmica. Si el decret establia que només ho eren les que tinguessin ingressos inferiors a l'indicador de renda de suficiència, ara aquest llindar s'augmenta en un 50%. A més, s'introdueix la possibilitat que la moratòria no comporti necessàriament l'acumulació del deute, gràcies a ajudes del fons econòmic anunciat pel departament d'Empresa i Ocupació. La normativa aprovada, però, no concreta com serà aquest fons econòmic, que s'haurà de definir amb un reglament posterior.

Roger Torrent, diputat d'ERC, el grup que va introduir les mesures durant la tramitació, va admetre que aquesta regulació podria ser millor. Ho va fer citant l'article publicat ahir a l'ARA per Àngels Guiteras, presidenta de la Taula d'Entitats del Tercer Sector Social: "És la solució possible". ICV-EUiA i la CUP es van mostrar més exigents, en la línia de l'Aliança contra la Pobresa Energètica, però hi van votar a favor. Per contra, el diputat del PP Rafael López va rebutjar la iniciativa amb contundència. "El que a vostès els interessa és portar aquí iniciatives que envaeixen competències de l'Estat per enfrontar-se amb l'Estat", va denunciar entre crits de desaprovació dels consellers Puig i Munté.

Signatures per anar més enllà

L'Aliança contra la Pobresa Energètica i la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca van iniciar ahir mateix la recollida de les 50.000 signatures necessàries perquè el Parlament debati la seva iniciativa legislativa popular (ILP) contra els desnonaments i la pobresa energètica. La iniciativa vol anar més enllà, especialment en l'àmbit hipotecari, amb mesures de segona oportunitat per als sobreendeutats, paralització dels desnonaments, ajudes a famílies sense recursos o creació d'un parc social d'habitatges a través del lloguer forçós dels pisos buits. El lema de la ILP és "Avui es pot".

La pobresa energètica ja afecta més de 385.000 catalans i té un pes cada vegada més gran en les ajudes de Càritas. CRISTINA CALDERER

subministraments, però cinc anys després aquesta xifra s'ha hagut de multiplicar per 13 i ja supera els 85.000 euros. L'entrega de diners a famílies en risc per pagar necessitats bàsiques és una de les estratègies més eficients i permet reforçar la seva autoestima. Aquesta partida ha crescut un 77% només en l'últim any, en passar d'1,27 a 2,25 milions d'euros. No són tots els diners que ha mobilitzat l'entitat, que en total sumen 4,1 milions, i tampoc serveix per resumir tota la tasca que fa amb una pobresa "més profunda" i amb unes necessitats que "es multipliquen". De fet, la major part dels diners lliurats directament a les famílies sí que s'ha fet servir per pagar un lloc per viure, però el servei de mediació en habitatge, creat el 2011, ha atès des de llavors 2.444 llars on vivien més de 8.000 persones.

Podria semblar que la pobresa només afecta gent sense feina, i és cert que la majoria dels usuaris de Càritas estan a l'atur, però sobta comprovar que un 12% treballa i un 4% és pensionista. Així les coses, és complicat trobar signes positius en els informes de les entitats que treballen a peu de carrer. Potser ho són dos indicadors solidaris: un, que el 92% dels ingressos de Càritas provenen de fonts privades, i dos, que els voluntaris de l'entitat segueixen creixent i ja són més de 2.200.